

megvonják ezt, hanem beleszülettünk Isten polgárságába is. Jézus szerint mind Isten országának polgárai lehetünk. Egyenlő joggal, de egyenlő kötelességgel is.

Ne add el ezt a polgárjogod, igyekezz istenfiúként megmaradni gondolatod, hited és cselekedeted szerint Isten polgárának. Ámen.

A JÖVENDŐ A BÉKE EMBERÉÉ, AZ ISTENFIAKÉ

Zsolt 37,37 és Mt 5,9

A Biblia két világa a béke, a békesség gondolatában találkozik a felolvasottak alapján. Jézus azzal pontosít, hogy a békességre igyekezők boldogok. Bontsuk gondolati részekre az üzenetet, hogy a morzsákból álljon elő a lélek kenyere.

Két erkölcsi fogalommal találjuk szembe először is magunkat: a feddhetetlenséggel és a becsületességgel. A feddhetetlenség nemcsak mint valóság, hanem mint szó is kiveszőben van. Vallásórák gyermekeim nem értették e szó jelentését. Az egyik magyarázata szerint olyan lehet, mint az a ház, amely évek óta fedél nélkül áll, nem tudják, nem lehet befedni, nincsen kész, lakhatatlan... Az emberre vonatkoztatva a gyermek hasonlatot, igazat kell adnunk neki. Az örök erkölcsi hibákkal élő ember befejezetlen egyéniség, a békesség és a boldogság által lakhatatlan. Az emberségben egész ember becsületes, a jézusi eszményhez mérve feddhetetlen. A becsület értékét az dönti el, hogy mihez mérjük azt. Mérhetjük zsebünkhöz, állásunkhoz, jövedelmünkhöz, előhaladásunkhoz és még sok mindenhez, de a valódi értékét nem magam szabom meg, nem a magam pillanatnyi értékelése a döntő, hanem az isteni és az egyetemes emberi értékelés. A magam értékelése szerint lehetek becsületes, ha a fennálló erkölcsi normák megítélésében nem vagyok feddhetetlen. A becsületesség és a feddhetetlenség tudata adott erőt azoknak az igazságtalanul elítélt embereknek, a kirakatperek áldozatainak a börtönövekhez és a rabmunkák végzéséhez.

Feltehetjük a kérdést, hogy miért olyan kevés a becsületes, a feddhetetlen ember világunkban? Úgy gondolom azért, mert másoknál látjuk és ügyeljük, szinte keressük az emberi tévedéseket, magunkkal szemben nem azzal a mértékkel mérünk. "Nézd" és "ügyeld", szólít fel az alapige, magadat is. Nézni és látni, ügyelni és vigyázni fogalmak között fokozati, minőségi különbség van. Összefüggnek, mint a hit és a cselekedet. A következő kétségem az, hogy a mai ember, főleg a mi szűkebb földrészünkön, lát-e vagy egyáltalán néz-e? - a közmondás szerint nem látja a fától az erdőt és az embertől az emberséget. Az erkölcsi világrendből egy Babeltornyát hordozunk magunkban. Amiből látható, kézzelfogható hasznunk nincs, arra nem nézünk, arra nem vigyázunk. Pedig az ember értékét a feddhetetlenségre való figyelés, vigyázás, nézés adja meg. Példának hozom fel a humoródalmási Mihály Jánost (1771-1836), aki királybíró, képviselő, királyi táblai ülnök, a székelykeresztúri unitárius iskola és egyház gondnoka volt. Feddhetetlensége és becsületessége révén érte el mindezeket a tisztségeket. Történt, hogy az Udvarhely vidéki katolikusok világi gondnokot akartak választani. Jelölt sok volt, de mindenkit a közismert Mihály Jánoshoz mértek, és mindenkit híjával találtak valamiben. Nekik pedig olyan gondnok kellett, mint az unitárius Mihály János. Végül megkérték, hogy vállalja el az Udvarhely vidéki katolikus megye gondnokságát. - Ha beleegyezik a főtisztelendő Kovács Miklós gyulafehérvári püspök úr - volt a válasza... És beleegyezett és megtörtént az a rendkívüli eset, hogy a katolikus megyének egy unitárius ember lett a főgondnoka. Nem azért, mert unitárius volt, vagy gazdag volt, hanem azért mert feddhetetlen és becsületes volt.

A feddhetetlenségre és a becsületességre való nézést és ügyelést a Biblia a békességért tartja fontosnak. Valóban az egyén és a világ szempontjából a legfontosabb kérdésünk a békesség. Nem az olyanféle békesség, amit mások erőltetnek az emberre, hanem a valódi békesség. Kétféle békességet különböztetünk meg. Az egyik a politikai-gazdasági békesség. Az előhaladás, az építés, a biztonság kezessége a közösségnek. A legnagyobb "átok" a békétlenség ideje, mikor ember

ember ellen vagy ország ország ellen támad, mert más nyelvet, más hitet, más nézetet vall magáénak; a másság elismerése tetszhalottá válik. Az esetetek a béke hősi halottaivá válnak, az élők a félelem drótkerítésének táboraiban fogságban élnek. A háború a gyűlölség, a harag; a béke a szeretet, a békesség, a biztonság, a nyugalom világa.

A másikféle békesség a léleké. Nincsen helységhez, vagy országhoz kötve, egyéni tulajdonsága által válik közüggé. Mit jelent a lelki békesség? Egyensúlyban, nyugalomban lenni, belső csendességet jelent. Jelenti az Istennel való békességet. A helyes Istenismeret következménye és eredménye az akaratába való belehelyezése akaratomnak, mikor Ő gondolkodik, Ő akar, Ő cselekszik bennünk. Nem Istent akarjuk a magunk akarata szerint cselekedtetni; mikor az Isten világában, a nagy összefüggésben biztosan ismerjük a magunk helyét és dolgát, úgy mint a fű, a madár. Csak így válhatnak aggodalmaink és napi bajaink békés csenddé és nyugalommá.

A lelki békesség jelenti az embertársainkkal való összhangot. Elismerését a másság egyenlőségének, tudatát a testvériségnek, megbecsülését a mások felfogásának, hitének, nyelvének. Nem várhatunk el senkitől sem olyant, amit magunk sem adunk meg másnak. Ebből következik a jogegyenlőség, a szabadság, az igazság, a szeretet, a becsület, a hűség.

Önmagunkkal is békességben kell lennünk. Olyan félszeg embertípus az, amelyik mindig és mindennel elégedetlen, állandóan feleslegesen gyötri önmagát, emészti belső ellenállóképeségét, nem ismeri az önmegvalósítás sikerélményét. Az ilyenek az örök keserű, panaszkodó, siránkozó, piszkálódó emberek, kiknek soha sincsen lelki békessége, ők a boldogság koldusai.

Az összeférhetetlenség nem csak a családban nagy baj, hanem a társadalomban is a békétlenség tűzfészke. Nem csak tudni és elvárni kell a megértést a társadalomban, a különbözőségek között, hanem gyakorolni is kell azt. Mit ér a legragyogóbb elmélet, ha igazát a gyakorlatban nem lehet bizonyítani. Kell zavaros társadalmunkban a szemkiverés, a véres március, a bányász-erőszak ahhoz, hogy megtanuljuk a társadalmi békesség értékét? Vagy "nekünk mindig Mohács kell" ahhoz, hogy az összefogásra mozduljon a kezünk, a szándékunk és az akaratunk? A jószándékú és az egymást megbecsülő emberek megvalósítása a társadalmi békesség.

Az egyházak közötti békétlenség, ellenségeskedés, áskálódás ideje már rég elmúlt, de csak napjainkban kezd a jézusi parancs szélesebb látóhatárt keresni magának. Napjainkban kezdünk kevés helyen megférni egymás templomában, pedig már János Zsigmond és Dávid Ferenc idejében törvényerőre emelték az ökumeniát, elfogadván az országgyűlési végzést, hogy ahol egy templom van, de két felekezetnek két papja, békében férjenek meg egy templomban, felváltva tartsák az istentiszteleteket. Jézus tanításán a hitünk nem elválaszt egymástól, hanem összeköt.

Mindennek van embere, a tudásnak tanítója, a betegnek gyógyítója és így tovább. Ebben az értelemben fogalmazok, mikor azt mondom, hogy a békének is van embere. Gondolok itt elsősorban nem csak azokra a követekre, kik országok és népek számára békét kötöttek vagy pénzért békét vettek, hanem elsősorban a hétköznapi emberre, aki az Isten béke követe is kell legyen. Ha magadban békét tudsz teremteni, nézz szét a közeli vagy a távoli szomszédságodban, hány békétlen, nyugtalan, kesergő és megkeseredett ember van. Ők a békességre vágnak. A békességre, mert a békesség egyenlő a boldogsággal, a megelégedéssel, a lelki egyensúllyal, a biztonsággal. Ebben az értelemben állítja Jézus "nagy beszédében", hogy "Boldogok a békességre igyekezők". Még az igyekezet is boldoggá tesz!

A békesség embere Isten fia. Istenfia azért, mert az Atya akaratát cselekszi, békességet teremt magában és maga körül. Ez is egyféle istendicséret, egy imádság, egy zsoltár. Róluk lehetne mondani, hogy ők a "só" és a "világosság" dicsérete, cselekedeteikben fénylenek.

Mikor a boldogságról beszélünk nemcsak a jelen percre, hanem a jövőre is gondolunk. A jövőre pedig nem lehet másé, csak a béke emberé, a boldog emberé. A világot és benne az embert csak ebben az evangéliumi szellemben lehet

megtartani. Ezért a jövődőért nemcsak a politikai, gazdasági, jogi "felelősöké" a kötelesség, hanem mindnyájunké, hisz nem csak a jelenünk boldogságáról, de gyermekeinkéről, egyházunkról, anyanyelvünkéről és a világeről is szó van. Légy sója, világossága, apostola és követe ennek a békés és boldog jövődőnek, a múltunk után a jövődőért. Ámen.

Kovács István

LEGYEN MEGBECSÜLT A HÁZASSÁGI!

Zsid 13,4/a

Megírta már az ókori költő is: "Szélről szól a hajós, ha beszél". Az ember arról, ami foglalkoztatja, amivel korának embereként elkerülhetetlen szembe kell néznie. Nem kivétel a lelkész sem, ha benne él korában és gyülekezetében. Hivatása, küldetése szempontjából is fontos, hogy az evangélium fényével hasítsa utat a bonyolult világ és élet szövevényes sűrűjében. Ezért nem lep meg senkit talán, ha ezen a vasárnapon a házasságról fogunk beszélni. Az elmúlt napon egyházi megáldásban részesítettük egy fiatal pár frigyét, s az ifjú házások itt vannak közöttünk; a gyülekezetnek pedig nagyon sok tagja egyenesen a lakodalomból érkezett ide... Különben, a házasságról és a családról szólni - mindig időszerű.

Bevallom mindjárt kezdetben, hogy ha befolyásolni hagynám magam a házasságról hallható általános, köznapi vélemények által, akkor enyhén megütöközve kissé furcsán néznék minden házasságot kötő fiatalra. Aztán megkérdem: jól meggondoltátok? Nem halljátok, hogy válságban van a "hagyományos" házasság és család? Hisz úton-útfélen szinte egyebet sem hallani... Hát nem látjátok, hogy - sajnálatos módon - sokasodnak az esetek, amelyek nem a házasság élet örömeiről, létünket kiteljesítő boldogságáról tanúskodnak, hanem - ellenkezőleg - szétzilálódo családok "pokláról", tragédiákba torkolló emberi sorsokról vallanak? S az ilyen esetek és példák nyomán csoda-e, ha azt tapasztaljuk, hogy sokan nem becsülik a házasságot? Csoda-e, hogy sok csalódott, kiábrándult ember - férfiak és nők egyaránt - keserű cinizmussal nyilatkoznak a házasságról, vagy a legjobb esetben lemondóan legyintve ítélkeznek: "Ritka a boldog házasság!" - Kedves fiatalok, házasulandók, hogyan mertek hát mégis vállalkozni rá?

Mondom, talán ilyesmiket kérdeznék a házasságra lépőktől, ha hagynám magam befolyásolni a manapság elég gyakran hallható, talán korszellemet tükröző véleményektől. Tekintve azonban, hogy saját tapasztalatból is tudom: jó házasságok és boldog házastársak igenis vannak - és Istennek hála, szép számmal vannak, nem kérdezek ilyesmiket. Sőt e máris biztató tapasztalás birtokában, mint keresztény ember, hitem szemszögéből is megközelítem ezt a kérdést. Meggyőződésem, hogy a házasság nem csak nagyon komoly dolog, életünknek a legtöbbször sorsdöntő fontosságú tényezője, de - igen jó dolog is. Hiszem azt, hogy a házasság benne van Isten akaratában; a házasság: Isten ajándéka. A legszívesebben így is nevezem. És - ha jelképesen is - hiszem annak a szép mesének az igazát, amely szerint Isten valamikor fél szívvel alkotta meg az embert, szívének másik felét pedig egy ellenkező nemű emberi lény kebelében rejtette el. Teljes, szép és boldog csak akkor lehet az életünk, ha megtaláljuk és megbecsüljük "szívünk párját"...

Házasodni tehát jó; a házasság igen jó dolog, Isten ajándéka, amellyel boldog-gá kívánja tenni gyermekét, az embert. Ezt a hitemet erősíti a Szentírás, a próféták, az apostolok és mindenek előtt Jézus tanítása is. Amikor a férfiúról és a nőről, a házasságról és vallásról faggatták ellenségei, Jézus így válaszolt: "Nem olvastátok-e, hogy a Teremtő kezdettől fogva férfivá és nővé teremtette őket? Majd így folytatta: Ezért hagyja el a férfi atyját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté. Úgy hogy már nem két test, hanem egy. Amit tehát az Isten egybekötött, ember azt el ne válassza. (Mt 19,4-6). Ennek a meggyőződésnek ad hangot Pál apostol is, amidőn figyelmeztet: "Legyen a házasság megbecsült mindenki előtt...!"